

"Kafayı hayvanlarla bozmuşsun. Neden?"

fatih gökhan
diler

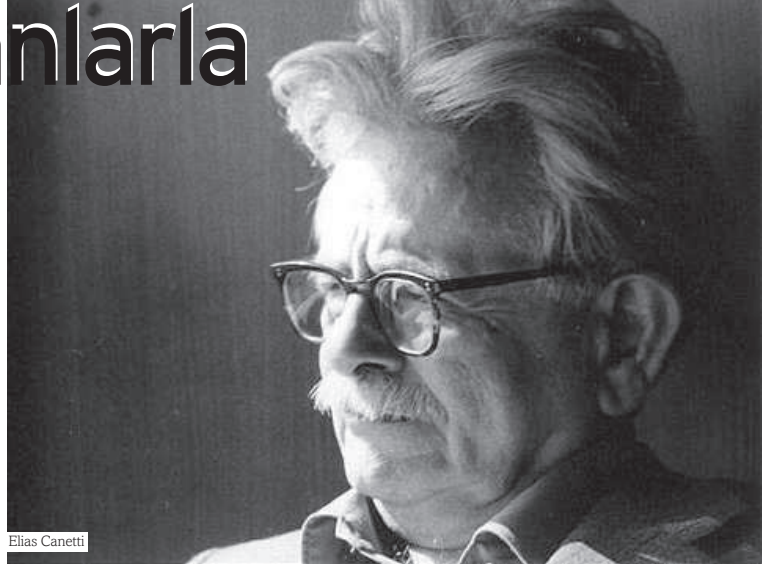

▲ Hayvanlar Üzerine
Elias Canetti
Sel Yayıncılık
115 Sayfa

"Tarih" der, Bulgar filozof Elias Canetti, "hayvanlar hakkında çok az konuşur."

Canetti bu sözleri 2. Dünya Savaşı'nın en acı yıllarında, onun bildiği dünya büyük bir ateş çemberi içinde hücrelerine ayrılmışken söylemişti. Savaşın en karanlık saatlerinde dahi, tüm o toplama kamplarının ve hava bombardımanlarının ve Avrupa'yı içine alan o diğer korku hikâyelerinin tam anlamıyla bilincinde olduğu halde, Canetti yüzünü insanlığın sebep geldiği bir başka soykırıma çevirir: doğal yaşamın yok edilmesi, doğanın ve hayatın ta kendisinin sonu...

Savaştan hemen sonraki yıllardaysa günlüğüne şöyle yazar: "Dünyaya tarihsel olarak bakma alışkanlığından kurtulabilmek için çok şey verdim. Bu, yıllara bölme ve hayvanlar ile bitkilerin daha zimmetimize geçirmediklerimiz yaşamlarına doğru geriye dönük uzatılması çok fena. İnsanların zalim iktidarının doruğu, yılların sayılması; dünyanın bizim için yaratılmış olduğu ise tüm ef-sanelerin en üzücüsüdür." Ve tüm o küstahça "İnsanoğlu yaşamın alfa ve omegasıdır" diyenlere karşı daha sonra "Hayvanlarla ilgili son, esas ke-

Elias Canetti

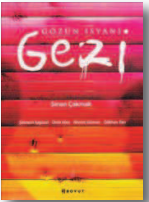
şifler, sadece tanrının en değerli yaratıkları olma kibrimiz iyice yitip gittiği için mümkün oluyor. Daha çok tanrının en değersiz yaratıkları, yani dünyasındaki cellatları olduğumuz ortaya çıkıyor" der ve kendisine sorar "Kafayı hayvanlarla bozmuşsun. Neden? Artık bitmek tükenmek bilmez olmadıkları için mi? Onları tükettiğimiz için mi?"

Elias Canetti 20. yüzyılın en seçkin yazarlarından biri olarak görülür, en azından 1981'de layık görüldüğü Nobel Edebiyat Ödülü için, Proust ya da Joyce gibileriyle olmasa da zamanın diğer gözde yazarları Robert Musil ve Hermann Broch'la kıyaslanır.

Sel Yayıncılık'tan çıkan Brigitte Knauer tarafından yapılan bir Elias Canetti derlemesi olan

'Hayvanlar Üzerine'de hayvanlarla ilgili yaptığı açıklamalar, Canetti'nin başka meselelere bakışındaki perspektifin genişliğini ve yönünü de ayrıca gözler önüne seriyor. Canetti'nin hayvanlarla ilişkisi, onun, bir yazar ve eleştiren bir figür olarak, diğer çokça tartışılan meselelere ve özellikle iktidar ilişkilerine bakışını okuyucuya açılıyor.

Canetti'nin notlarından ve diğer yazılarından derlenen bu eserin içine dağılmış bir şekilde duran, hayvanlarla ilgili gözlemleri, insan ve hayvan arasındaki ilişkiye bakışını garip bir biçimde Marksizm, faşizm, varoluşçuluk ve hümanizm gibi dönemin baskın 'insan merkezli' felsefe ve ideolojilerinden ayrıksı ve daha sahici duruyor.

▲ Gözün İsyanı Gezi
Sinan Çakmak
Boyut Yayıncılık
128 Sayfa

Gözün unutmadığı isyan

uygar
gültekin

Herkesin anlatmaya farklı bir yerinden başladığı, "ne gaz yedik arkadaş" diye bitirdiği, yıllar boyunca uzun uzun anlatılacak bir hikâyeydi Gezi. Takım elbiseleri, topuklu ayakkabıları ile oradan oraya koşturmak zorunda kalan yüzlerce arkadaş edindiğimiz günler geçirdik. Uzun yıllardır görmediğimiz arkadaşlarımızı gördüğümüz, sevgimizin gözlerine 'deniz gözlüklerinin' altından bakabildiğimiz günlerdi. Kafalarımızdaki baretler

'aynı takımdan' olduğumuzu gösterdi, koca İstanbul'un ara sokaklarında. Evden kekleri aşırduğumuz, annemizle direnişe gittiğimiz günlerdi. 'Park nasıl acaba?' diye ofislerde trafik kameralarına baktığımız, bir ülkenin giderek büyüyen bir park haline geldiği günlerdi.

Park forumları da var

Atlas Dergisi Fotoğraf Editörü Sinan Çakmak'ın objektifi bu kez Gezi direnişinin üzerin-

de. Gezi Parkı'nda ilk ağaç söküldükten sonra fidanlar dikilmeye başlayınca fotoğraflamaya başlayan Çakmak, bunu direniş sonrasında devam eden park forumlarına kadar sürdürmüştü. Şebnem İşigüzel, Ümit Alan, Ahmet Güntan ve Gökhan Tan'ın yazılarının eşlik ettiği fotoğraflar 'Gözün İsyanı Gezi' adıyla kitaplaştı. Çakmak, gözümüzün isyan ettiği günlerde çektiği fotoğraflar, bu ülkede uzun yıllar unutulmayacak.